

Hvor vitner bør møte i straffesaker

Nummer:	2021/01
Retningslinjens formål:	Bidra til forutsigbare og ensartete beslutninger om hvor vitne bør møte
Utarbeidet:	15.01.2021
Sist oppdatert / gjennomgått:	
Neste planlagte gjennomgang:	Januar 2023
Ansvarlig:	Ina Strømstad
E-post:	Ina.Stromstad@domstol.no
Sammenheng med andre retningslinjer:	Rettsmøtene skritt for skritt: Koronaversjon (OTIR) - Saksforberedelse

Innledning

Vi erfarer at påtalemyndigheten i sine bevisoppgaver ofte forutsetter at vitnet kan gi forklaring på en annen måte enn straffeprosesslovens hovedregel om fysisk oppmøte, typisk på telefon.

Det er opp til dommeren i den konkrete saken endelig å bestemme hvordan vitnet skal møte. Samtidig er det hensiktsmessig at det er en viss forutsigbarhet i hvordan ulike vitner som hovedregel bør møte. Med denne retningslinjen angir vi hvilke vitner som dommere i Oslo tingrett erfaringsmessig mener bør møte fysisk i tinghuset, hvilke vitner som ofte kan forklare seg på videolink og hvilke som ofte kan forklare seg på telefon. Retningslinjen er bare et utgangspunkt og det er viktig at aktørene foretar en konkret vurdering av hvordan vitnene bør møte i den enkelte sak.

Listen og saksbehandlingsrutinen nedenfor er utarbeidet i samråd med OPD og Advokatforeningen under pandemien og i lys av smittevern hensyn. Den er nå evaluert, og det er foretatt enkelte justeringer etter at OPD, OST og Advokatforeningen er gitt muligheter for å komme med innspill.

Personlig fremmøte:

- Vitner som trenger tolk
- Vitner som ikke trenger tolk, men som snakker dårlig norsk
- Sentrale vitner om sakens kjerne/tvistetema
- Vitner som spørres om gjenkjennelse av tiltalte eller lignende som gjøre det nødvendig å møte
- Vitner som man antar har problemer med å koble seg på eller delta i videomøtet
- (pga. alder, språk, hørselshemming, manglende teknisk utstyr eller ferdigheter e.l.) og som ikke kan tas på telefon
- Behov for kontroll på vitnet (eks. ID-kontroll, mulig vitnepåvirkning under forklaringen e.l.)
- Vitner som skal gi en større presentasjon/forklaring om elektroniske/tekniske spor eller lignende
- Fornærmede
- Unge vitner i U/18- saker
- Motvillige vitner
- Venner av tiltalte/fornærmede

På videolink:

- Politivitner som typisk skal forklare seg om rapporten og som ikke er «personlig fornærmet» i voldssak
- Vitner som kun skal gi en kort presentasjon/forklaring om elektroniske/tekniske spor eller lignende
- Vitner som skal forklare seg om generelle forhold
- Vektore som har skrevet forenklet anmeldelse
- Vitner utenfor politiet som forklarer seg i kraft av sin stilling
- Sentrale straffutmålingsvitner
- Vitner som skulle ha møtt, men som likevel ikke kan møte f.eks. pga. sykdom
- Vitner på tilsigelse

På telefon:

- Politivitner som skal gi korte faktaopplysninger
- Vektore som har skrevet forenklet anmeldelse hvor siktede har "erkjent" ved å kvitere på anmeldelsen
- Straffutmålingsvitner som ikke er sentrale
- Vitner på tilsigelse

Saksbehandling:

Hvis forsvarer eller bistandsadvokat er uenig i aktors forslag til hvordan vitne skal føres, skal de varsle retten om dette så snart som mulig og senest innen tre uker fra de har mottatt aktors forslag. Denne fristen bør fremgå av påtegning/bevisoppgave. Hvis retten ikke varsles innen fristen legger retten til grunn at det ikke er innvendinger mot forslaget.

I saker uten forsvarer får siktede bevisoppgaven tilsendt, jf. straffeprosessloven § 267. Det skal fremgå av oversendelsen at siktede kan kontakte politiet hvis vedkommende har kommentarer til politiets vitneførsel, herunder vitneførsel ved fjernavhør. Hvis siktede ikke har fremsatt innsigelse overfor politie vil retten kunne legge til grunn at det ikke er innvendinger mot politiets forslag til vitneførsel.

Forsvarer og bistandsadvokat angir i sin bevisoppgave hvordan de mener deres vitner skal forklare seg. Eventuelle innvendinger fra de øvrige aktører må fremsettes så snart som mulig og innen to uker. Hvis ikke, legger retten til grunn at det ikke er innvendinger mot forslaget. Er retten uenig i forslag til hvordan det er tenkt vitnet skal forklare seg skal beslutning vedrørende vitneførsel treffes så raskt som mulig.

Hvis det av en bevisoppgave fremgår at det er tenkt at et vitne skal forklare seg på videolink vil saksbehandler i tingretten etablere videomøterom, og sende oppkoblingsinformasjon til stevnekontoret. Får stevnekontoret ikke beskjed om noe annet kan de forholde seg til bevisoppgaven.

Vitner som skal forklare seg via videomøte, må selv koble seg opp med påloggingsinformasjonen som de skal være informert om i forkant. Fordi det kan bli avvik fra tidsplanen, kan det være hensiktsmessig å avtale at vitnene skal være klare til å logge seg på fra et angitt tidspunkt, men at de ikke logger seg på før de mottar en SMS fra aktor, forsvarer eller bistandsadvokat.